

ABONAMENTUL

Anual . . . 28.— Cor.
 Trimestru . . . 14.— "
 Trimestru . . . 7.— "
 Trimestru . . . 2.40 "
 Pentru România și
 strălătitate:
 Anual . . . 40.— franci
 Telefon
 Serviciu oraș și interurban
 Nr. 760.

REDACȚIA

și
 ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napolază.

ROMÂNUL

Tricolorul dela Blaj...

Arad, 23 Mai.

Primum o telegramă din Blaj că astăzi se găsea, în 10 Mai, pe turnul catedralei un uriaș steag tricolor. Mănuștrul nostru stindard cădea în falduri îmbrăcându-l sfântul lăcaș de unde a răsunat cel din urmă hotărât al conștiinței noastre naționale. O mulțime mare s'a adunat pe vasta piață a Blajului pentru a-și mângâia ochii la un înălțător spectacol. Intr'adevăr, nici nu poate închipui o priveliște mai frumoasă decât un steag tricolor pe catedrala Blajului... Căderea a fost însă scurtă. Jandarmii, observând primejdiosul simbol al năzuințelor noastre, repezede s'au urcat și l-au dat jos, apoi, cunoscutul sistem, ajutați de un detașament de husari pripășit prin mica noastră țară, au imprăștiat mulțimea lovind în toate părțile și în stânga, bătând oameni pașnici, răndu-i și urmărindu-i prin curți, pe unde puteau să-i ajungă. Liceenii încă nu au fost arestați. Unii dintre ei au fost arestați și bătuți până la sânge. Se părea că e o nouă în- de honvezi din patruzeci-și-opt...

Nu m'am fost niciodată pentru manifestările lărmuitoare, dar dacă o biată falfăire de steag este în stare să infurie atât de mult reprezentanții puterii de stat încât se de- scrie scena ca cea de astăzi, atunci lucrurile schimbă, atunci avem de-a face cu un caz nou. Da, fiindcă steagul nostru tricolor pe catedrala Blajului este în sine o faptă cu atât mai nevinovată, dacă peste tot poate fi vădită, decât să dea naștere la adevărate manifestări staturiale. Cum și de unde își iau drept jandarmii și husarii să ne schingiuiască

un oraș de oameni numai din simplul motiv că unul dintre ei s'a încumetat la o juvenilă manifestare? Ce fel de procedeu este acesta? Nu cumva suntem pe vremea lui Tuhutum?... Noi am ști că sunt în această țară niște legi cari poruncesc mai întâi o cercetare și pe urmă o judecată, care, și ea, nu mai poate fi astăzi, în veacul al douăzecilea, aplicată cu patul puștii. Ori nu?

Dar steagul a fost atârnat, se va zice, cu prilejul zilei de 10 Mai, care este serbătoarea independenței României și de aci această groaznică rigoare. Noi nu știm și nu credem să fi fost aceasta intenția omului care a băgat atât de mult în sperieți pe păzitorii ordinii publice din Blaj. Dar chiar și dacă aceasta ar fi fost intenția, ceace nu s'a putut dovedi, chiar și atunci jandarmii și husarii nu aveau dreptul să se repeadă cu atâta furie la cetățenii cari priviau liniștiți și fără nici un gest pânza tricoloră de pe catedrală. Jandarmii și husarii n'aveau decât să grijească să nu se producă vr'o manifestație și dacă chiar voiau, puteau să ia steagul de pe turn. Atât și nimic mai mult, din punctul de vedere polițienesc al cazului. Din punct de vedere politic procedeu este același, fiindcă, am mai spus-o, nu prin astfel de barbarii se va face poporul nostru bun patriot. Să ni se dea libertățile depline ce ni se cuvin pentru propășirea noastră națională. Când le vom avea aceste libertăți vor înceta și toate manifestațiile de soiul celei din Blaj.

Intr'un număr recent al ziarului nostru am analizat cazul unui țaran din jurul Aradului care prezenta un veritabil irredentism, nu ca blăjanul care, cum am mai zis, nu se știe ce intenție avea cu steagul lui. Astfel de cazuri sunt sim-

ptomatice și guvernul ar trebui să se gândească odată, până ce nu-i târziu, să deschidă și pentru noi drumul limpede al dezvoltării libere naționale, guvernul și Viena mai ales, căci contele Tisza se vede că nu-și mai poate deschide ochii împăinjiniți de șovinism. Odată lavina pornită nu va mai fi în stare nimeni s'o oprească. Zadarnice vor fi toate stăruințele noastre ale intelectualilor conducători. Mișcările cari vin de jos în sus, mișcările populare, sunt irezistibile, ele curg ca valurile uriașe ale fluviilor mari, măturând din calea lor orice argument scos din domeniul fineței gândirii politice. Să nu facem irredentism, își zic mințile populare, dar noi murim aici de cea mai grozavă oprimare națională. Să răbdăm mai departe, cum am mai răbdat și până acum? Dar până când? Am răbdat destul și astăzi încercăm ultimul expedient. Ziceți voi că vin Muscalii și ne prăpădesc dacă vom face o astfel de politică? Dar Muscalii sunt atât de departe de noi și suntem siguri că nici sub stăpânirea lor nu ne va merge mai rău ca acum; iar, la urma urmelor, dacă-i vorba să murim, nu-i mai bine să ne înecăm într'o mare decât într'o baltă?...

Aceasta este, aceasta poate fi, mentalitatea noastră populară care ridică la suprafață cazuri cum am mai fost în situația să semnalăm. Impotriva ei singura noastră armă este să cerem cu insistență tuturor factorilor să deschidă porțile libertăților noastre naționale. Altceva nu putem face, dacă nu voim să fim și noi măturați dela conducerea neamului, al cărui echou trebuie să fim și în slujba căruia trebuie să stăm, orice s'ar întâmpla. Și, să mărturisim drept, mintea noastră, de

Măgura dragostel.

Novelă arabă.

În mijlocul câmpiilor nesfârșite ale Arabiei se află Măgura Dragostei. De jur împrejur, vezi cu ochii, nu este decât șes fără hotar, pământul n'a fost niciodată arat. Măgura Dragostei este înaltă, acoperită cu iarba și cu mărate flori de câmp. Și totuși, verdeața nu poartă pe nimeni la ea: caravanele cărămizii o ocolesc pe departe, iar păstorii turmele să nu se apropie de ea. Beduinii bătrâni, călări pe cai albi, se dau la o parte de viață supărați la ea; beduinii cei tineri, pe cai focosi, surâd când trec pe lângă ea, se uită cu dragoste la ea, iar inima le bate tare în piept; dar nu se opresc nici la pinteni fugariilor, și pier în zare. Chiar și beduinii cari cutrieră lumea în lung și în lat, și alergă la hotarele Măgurei, se opresc, se uită la ea cu binoclul, dar nu se apropie.

— Nu se poate! — le spune conducătorii caravanelor. — Nu mai vor să mai înainteze nici un singur pas.
 — Pentru ce?
 — Este primejdie!...
 — Cui este măgura? Al cui este pământul și cine o înconjoară? Nici o ființă omenească nu poate să se apropie de Măgura; aici stăpânește Dragostea.
 Beduinii cei bătrâni că de mii de mii de ani Alah a hotărât ca măgura aceasta să fie locul de scăpare al îndrăgostiților: nimeni

nu se putea atinge de bărbatul care se refugiase cu femeia unui alt bărbat, pe „Măgura Dragostei”.

Așa spun beduinii cei bătrâni. Intr'o noapte, mai întunecoasă decât toate, un tânăr beduin, alerga în galop nebun spre Măgură. În brațe ținea o femeie, al cărui cap se rezăma pe pieptul călărețului, iar de sub covorul ce o acoperea toată, ieșeau două picioare mici și frumoase.

Calul plin de spume se opri gâfâind pe măgură. Călărețul descălecă: era înalt și falnic ca un plop. Desfăcu covorul, îl întinse pe pământ, și binișor, puse femeia pe el. Pe urmă răsufli din greu, și șopti:

— Alah singur este Dumnezeu și Mahomet profetul său!

Kemadan, beduinul, era fiul unui șeic. Încă de mic, avea o fire aprigă și iute. Tatăl său îl gonise din corturile lui, și Kemadan se unise cu alții și se făcuse bandit. În toate corturile, numele lui Kemadan se șoptea cu groază. Caravanele încărcate cu mărfuri, când treceau prin ținuturile unde domnea el, trebuiau să fie însoțite de soldați, căci Kemadan nu prăda decât caravanele și nu se atingea niciodată de corturile beduinilor; iar dacă întâlnea copii sau femei, nu le făcea nici un rău. Pașa îi pusesese capul la pret; dar cine putea să-l prindă? Calul lui arăbesc sbura ca vântul.

Intr'o bună zi Kemadan s'a hotărât să-și lase tovarășii, să părăsească munții, și să se in-

toarcă la liniștea vieții de cort. Se hotărâse să se ducă la șeic să-i spuie că se pocăiește, și să-l roage să puie o vorbă bună la Pașa, ca să-l ierte.

Kemadan, care fusese spaima tuturor vrea să ceară iertare. Pentru ce?... Nimeni nu a știut taina, dar a fost una.

Cu o lună înainte, banda aflase că va trece pe acolo o caravană cu aur și argint. Kemadan, cu douăzeci de tovarăși armați până în dinți, îi aținu calea. Era o noapte limpede cu lună plină. Caravana era păzită de câțiva soldați, dar cât ce Kemadan dădu semnalul luptei, ei o rupseră la fugă.

— Mișei! Mișei! — le șopti Kemadan. Caravana fu impresurată și de pe cămile începură să se auză țipete de femei speriate. Cum? În loc de aur și argint erau femei?

— Stați, stați! La comanda șefului, tovarășii se opriră. Conducătorii cămilor spuseră lui Kemadan:

— Ducem șeicului niște femei, pe cari i le-a dăruit pașa...

Țipetele încetară. O femeie, de pe o cămilă, își ridică vâlul și se uită la Kemadan, care tresări pe cal: în viața lui nu văzuse o femeie mai frumoasă. Avea un chip alb ca zăpada și niște ochi negri ca noaptea. La lumina lunii, banditul îi văzu fața îndurerată.

— Acopere-te, nerușinato! — îi strigară bătrânele de pe celelalte cămile și vâlul căzu. Kemadan a însoțit caravana toată noaptea.

O vreme încoaci, chinată de atâtea lovituri aproape nebunești, ce primește poporul nostru, încă nu mai poate rezista mult. Suntem sătui până 'n gât de atâtea suferință domoală. Trebuie să ne adunăm toate puterile ca să nu apucăm pe căi pe cari nu am vrea să apucăm, pe cari astăzi le socotim greșite și pe cari în intimitatea noastră le detestăm încă cu sinceritate. De multe ori, analizând trista stare a neamului nostru scos din rândurile popoarelor cari pot produce ceva pentru umanitate, făcut imposibil ca element cultural cu rosturi speciale pe această lume, de multeori avem impresia, ca și acum când scriem acest articol, că apelurile noastre se aproprie de sfârșit. Aceasta este, firește, numai o impresie care nu ne împiedică să avem o convingere de alt ordin. Dorim, neapărat, ca impresia noastră să rămână o simplă impresie trecătoare. Dar cine știe?...

Reforma învățământului secundar.

De când a anunțat ministrul de culte și instrucție publică Jankovich necesitatea unei reforme a învățământului secundar, — care ar trebui scos de sub jugul clasicismului și îndrumat spre o direcție mai practică, mai utilitară, — în ziarele și revistele noastre s'a discutat atât de puțin această chestiune.

Doar' un singur profesor de limbi moderne și-a spus în mod hotărât părerea, că limbile clasice nu mai au mult înțeles și mult folos în școala secundară.

Avem și noi câteva școale secundare și câțiva profesori excelenți, cari se indeletnicesc cu propunerea limbilor clasice și sperăm, că la timpul său aceștia nu vor lipsi a comunica opiniei publice punctul lor de vedere în această importantă chestiune și a lămuri pe toți moderniștii asupra valorii educative și umanistice a învățământului limbilor clasice.

Credem, că oricare dintre popoarele acestei țări se poate despărți cu mult mai ușor, decât noi Românii, de studiul limbilor clasice, de care nu le leagă sufletește nimic sau aproape

nimic. Pe când la noi, la Români această despărțire va fi mai anevoioasă. Dacă ne alăturăm bucuros la planul dlui ministru Jankovich de a înlocui în liceele statului propunerea limbei eline cu a limbei vorbite de majoritatea populației din ținutul respectiv, nu ne-am putea împăca tot atât de ușor cu eventuale măsuri, ce ar fi îndreptate contra limbei latine, de elementele căreia simțim că au atâtea trebuință toți ceice vor să participe în mod activ la viața sufletească și culturală a poporului nostru, la dezvoltarea, îmbogățirea și înflorirea ei.

Chiar dacă în liceele statului s'ar reduce orele de limbă latină, în ale noastre ar trebui păstrate. Pe lângă îndrumarea unor profesori devotați și pricepuți tinerele generații, ce se succedază în liceele noastre, vor avea prilej în orele de limbă latină nu numai să facă acele folositoare exerciții de memorie și logică, cu ajutorul cărora vor putea să-și însușească simetria formelor gramaticale și sintactice ale limbei latine, ci la tot pasul vor găsi îndemn să facă comparații potrivite între limba latină și între limba noastră românească. Din aceste comparații vor avea un îndoit folos: își vor însuși mai cu înlesnire cunoștința limbei latine și vor fi în stare să pătrundă mai bine geniul latin al limbei române, vor ajunge să înțeleagă duhul străvechiu latin, care viază în anume forme ale limbei noastre, vor iubi varietatea nuanțelor de înțeles și bogăția de forme, ce cuprinde limba noastră, a cărei afinitate cu limba poporului împărat le va umple sufletul de mândrie și îi va îndemna să cultive cu sfîntenie frumusețile și comorile sufletești ascunse în cuvintele ei. Studenții români, chiar și cei necesați a cerceta liceele maghiare sau germane, nu ar trebui să uite niciodată adevărul cuprins în cuvintele umanistului Ioan Sturm, care zicea despre limba latină: „*huius linguae honestissima est comparatio, sanctissima exercitatio, quam Deus hospitalem esse voluit, quam late terrarum orbis patet hominibus*”.

Tinând samă de faptul, că limba latină a fost secolii dearândul nu numai limba învățământului în patria noastră, ci și a administrației și legislației probabil, că nici cei ce pregătesc reforma învățământului secundar nu se vor gândi la o stingherire prea mare a învățământului limbei latine în liceele statului. Expe-

riențele făcute în alte țări încă li vor să nu dea utilitarismului teren prea vast guba clasicismului. În „Convorbiri literare” tim, că profesorul francez Aug. Cartault acum de curând, o puternică critică a sistemului de învățământ secundar impus în Franța legea din 1902. „Această lege, inspirată de principiul utilitare, a fost o pagubă pentru Franța pentru că a înlocuit învățământul umanitar cu acela al unor specialități... În loc de o cultură generală, bine ordonată, candidații la calaureat ajung azi cu o memorie foarte bogată, dar fără simț critic, fără gustul și avântul superior pe care-l dă sufleteștura clasică... În loc de o unitate armonioasă se creiază acum în suflete o juxtapoziție de specialități. Menirea învățământului secundar este însă cu totul alta: el trebuie să dea elevilor o cultură generală bine rânduită, care să așeze această bază care e cea mai grea de dat și pe care poate spera într'un bun învățământ secundar. Cele trei limbi clasice, elina, latina și franceza reprezintă trei momente strâns legate între ele din evoluția unei culturi unitare: nu poate să stăpânească cea din urmă fără să stăpânească cele care au precedat-o. Continuarea și aplicarea a sintaxei, temele și versurile sunt un mijloc bine potrivit de a da copilului învățământul valorii cuvintelor, de a le da spiritul de probitate intelectuală și de probitate, astfel că, precum spunea însuși Henri Caré, limbile clasice sunt școala cea mai bună pentru dobândirea spiritului științific... Este o disciplină intelectuală bine legată...”

În Franța inginerii și comercianții, în țările noastre, au alcătuit un memoriu, în care se regretează lor și răul adus de faptul, că învățământul clasic a fost în mare parte redus la nimic. Astăzi vin să se plângă în același sens profesorii de matematică francezi:

Deci atât continuitatea dezvoltării cât și experiența altor țări, va impune în țara noastră învățământului limbei latine, și în liceele statului măcar chiar de ar fi să se împlinească sinistra profetie din versurile sate de Janus Pannonius lui Galeoto Maro:

„Hic Maro ponatur, fiet lyra rauca Maro
Huc Cicero veniat, mutus erit Cicero”

Din acea noapte, banditul a rămas îngândurat și n'a mai vrut să iasă din munți. Unul câte unul, tovarășii l'au părăsit. Kemadan a împărțit aurul și argintul ce avea, și-a luat carabina și iataganul și a pornit spre puternicul șeic.

Șeicul cunoscuse pe tatăl lui Kemadan, care fusese cel mai bogat beduin din trib; pe el îl știa de copil și de mai multe ori încercase să-l aducă pe calea cea dreaptă. Kemadan era sigur că șeicul va vorbi pașei pentru el, și chiar așa s'a și întâmplat.

Când șeicul l-a văzut în pragul cortului său, i-a ieșit înainte cu brațele deschise, l'a poftit înăuntru, l'a pus să șadă la dreapta sa și uitându-se cu drag la el, zice către bătrânii cari sedeau în jurul său:

— Sângele de beduin se cunoaște în el.

Șeicul se uita cu drag și cu mândrie la mândrul beduin al desertului, de al cărui nume toți tremurau, și când a auzit ce voia Kemadan plin de bucurie i-a răspuns.

— Bravo fătu meu. Voi pune cortul tău lângă ale mele și mâne în zori, mă voi duce la pașa.

A doua zi, șeicul încăleacă în zori, luă cu el trei tineri beduini voinici și plecă la pașa. Drumul era lung și ținea trei zile. Dar mai înainte să pornească lasă în paza lui Kemadan cortul cu femeile, de care nimeni nu avea voie să se apropie.

— În cort este și cea din urmă nevastă a

mea. Bagă de seamă să nu i se întâmple nimic, căci răspunzi cu viața ta.

— Cu viața mea răspund, stăpâne.

— Te cunosc, și de aceea am încredere.

Dacă nu ai fi venit tu, nu aș fi lăsat-o pentru nimic în lume singură... O am numai de o lună.

Kemadan a salutat.

— Pentru tine va fi mută... este turcoaică... nu știe nici o vorbă arabă... Mi-a dăruit-o pașa.

Tânărul îngălbeni. Bătrânul zise mai departe:

— N'am văzut o femeie mai frumoasă ca ea. Nici o femeie nu mi-a fost așa de dragă... și este ciudată... plânge ziua întreagă... Păcat; își strică ochii cu plânsul. I-aș da toată averea mea, numai să mă iubească. Dar o să se obicinuiască, nu este așa Kemadan?

— Mare cinste este ca ea să iubească pe puternicul șeic. O să se obicinuiască, stăpâne.

Bătrânul se uită cu recunoștință la tânăr, dete pîntenii calului, și porni.

Din zori și până'n seară, Kemadan a stat de pază la ușa cortului, cu iataganul în mână. Nu a vorbit cu nimeni, nici cu bătrâna cari păzeau femeile, nici chiar cu eunucul bătrân și schilod, care se uita cu ciudă la tânărul care-i luase locul acela de încredere.

De patruzeci de ani Kalil păzea femeile stăpânului său, ca un câine credincios... și acum, la bătrânețe să-l răsplătească așa!...

Dar beduinul nu a ținut sama de bătrânului schilod. Își adusese calul lângă cort și îl legase de un țaruș și toată ziua a stat gânduri. Vorbele șeicului îi răscolise sufletul „de o lună... turcoaică... un dar dela pașa?”

Oare?

Înima îi bătea puternic în piept. Pe inserat, o servitoare bătrână estul cortului, și strigă pe eunucul cel schilod:

— Kalil! He, Kalil!

Bătrânul nu răspunse.

— Kalil, n'auzi? Ce, ai asurzit?

— Ce vrei, babo?

— Nu știi? Vine noaptea și te strângi frînghiile de țaruși. Ti-ai uitat?

— Am uitat, că sunt bătrân... He, he! Poate tânărul cela își aduce aminte de mine... He, he, he!

Și bătrânul răsé uricios.

— Bătrân nebun ce ești! Cum o să un tânăr în cortul nevastei șeicului?

— De ce să nu între?... Du-te, tinerule!

Turcoica nici n'o să se uite la tânăr... urmă este mută... He, he, he! Nu știi spus stăpânul azi dimineață? Este mută he, he!

Bătrâna întrebă pe Kemadan:

— Vrei să vii tu?

— Viu.

Îi tremura glasul. Unui beduin să-i tremura glasul.

Amândoi intrară în cort.

Toată ziua de Sâmbătă și Duminică jandarmii au cercetat cu deamărunț prin casele și curțile Românilor noștri și negăsind nimic compromițător printre ei — au arestat pe trei Români frunțași (țărani) și cu familiile grele. Negăsindu-se asupra lor dovezi culpabile — noi am cerut punerea lor pe picior liber și am protestat contra acestui mod de arestare — dar toate au fost înzadar, căci dumnealor — se vede treaba — ar vrea cu tot dinadinsul să se descaree pe cineva fie acela vinovat sau nevinovat.

De atunci și până astăzi decurg zilnice arestări și investigații — dar toate fără rezultat și numai printre românii noștri. Oare domnul căpitan de poliție nu știe, că în Ocna mai sunt și o terțialitate de Unguri? Dacă nu știe, îi spunem noi și îi mai spunem și aceea că Vineri seara vre-o 40 de Unguri în fața magistraturii își arătau pe față nemulțămirea față de comasare.

Cu acestea nu voim noi să aruncăm vina asupra nimănui, dar cerem să nu se osândească un popor întreg pentru vina câtorva indivizi, cari la urma-urmelor au putut fi și dintre Unguri.

Nu mai putem suferi ca ori și cine și la orice ocaziune să-și bată joc de numele, avutul și de cinstea noastră românească. Cerem să se facă dreptate — dacă mai există dreptate în țara aceasta — celor trei Români închiși pe nedrept și să se urmărească făptuitorii printre toți locuitorii Oanei, fără deosebire de naționalitate.

Regretăm și noi, că s'a putut întâmpla un astfel de furt în orașul nostru, dar pentru aceea vina nu este a noastră, ci a aceluia, cari n'au știut grijă de protocoale și hărți!

Și acum, dacă furtul s'a comis, apoi am vrea ca din acest furt — fie el ori și cum calificat — să nu se facă chestie politică, căci atunci ne-am trezi în fața unui proces monstru care va alarma... multă lume.

P. V.

Manifestațiile dela Blaj.

Arad, 23 Mai.

Din știrile ulterioare pe cari le primim din Budapesta, e adevărat că prin prizmă unguerească, s'ar părea că manifestațiile dela Blaj au avut un caracter cu mult mai grav decât ne închipuiam noi în primul moment. Intre Blăjeni și jandarmeria împreună cu detașamentul de husari s'ar fi dat adevărate hărțuiri din cari au ieșit mai mulți răniți. Se zice că soldații și jandarmii au fost bătuti cu pietri. Dar ne temem că aceste sunt știri răspândite anume pentru a scuza brutalitatea cu care au operat așa zișii păzitori ai ordinii publice. În orice caz, până nu primim confirmarea românească din Blaj, pe care nu am primit-o până când scriem aceste rânduri, ne suspendăm orice apreciere.

Știrile noastre.

Astăzi la orele zece am primit din Blaj următoarea telegramă:

De 10 Mai o mână necunoscută a arborat un mare stindard tricolor pe turnul catedralei. Jandarmeria a luat steagul jos și împreună cu husarii a dat năvală asupra mulțimii pașnice adunate pe piață. Au fost adevărate goane după singuratici. S'a intrat și în curțile particularilor și ale institutelor de învățământ. Elevii de liceu au fost prinși și bătuți până la sânge. Oamenii nevinovați au fost maltratați în mod brutal.

Știrile oficiale.

După o telegramă sosită din Blaj jandarmeria de acolo a fost azi dimineața încunoscătiată că pe catedrala, ce se află în piața Blajului, a fost inarborat un steag românesc. Jandarmeria a ieșit imediat la fața locului pentru ca să îndepărteze steagul. La sosirea

jandarmilor în fața catedralei s'a adunat o mulțime mare care a împiedecat jandarmii de a lua steagul. Mulțimea văzând că i-a succes aceasta a început să strige: „Trăiască Carol, regele român!”

Jandarmeria a cerut pe aceasta imediat husari în ajutor. Mulțimea s'a opus însă și husarilor cari au făcut mai multe atacuri împotriva mulțimei însă fără succes. Mulțimea s'a împrăștiat deabia după ce au fost mai mulți răniți. Garnizoana de jandarmi din Blaj a fost întărită, fiind temeri că demonstrațiile se vor repeți. Mai mulți studenți au fost arestați.

Ce spun zările ungurești.

Azi dimineață ajungându-i jandarmeriei la cunoștință că pe turnul catedralei greco-catolice flutură un steag românesc, 3 jandarmi armați au ieșit la fața locului și au poruncit administratorului bisericii să ia imediat jos tricolorul. Într'aceasta o mulțime de mai multe sute de Români s'a adunat în piață demonstrând sgomotos împotriva Ungariei și făcând ovații la adresa regelui român Carol, fiind azi după calendarul vechiu ziua aniversării proclamării lui de rege.

Jandarmii au provocat mulțimea să se depărteze, dar demonstranții români nu s'au mișcat din loc. Intre demonstranți au fost foarte mulți studenți, cari au demonstrat mai departe pentru România, strigând injurii la adresa Ungariei și a dinastiei. Neîmprăștiindu-se mulțimea nici după mai multe provocări, jandarmii au împins mulțimea cu mâinile. Asupra jandarmilor s'a vărsat însă deodată o ploaie de pietri și ei au recurs acum la patul puștii lor. Jandarmii n'au voit să impuște asupra mulțimei și de aceea au cerut în ajutor husari. În scurtă vreme o companie de husari a năvălit pe piață făcând un atac împotriva demonstranților, dintre cari însă o parte s'a opus husarilor, desfășurându-se o luptă sângeroasă.

Știrile zilei.

Căsătoria principesei Elisabeta cu diadohul grec a fost abandonată.

Atena. — În sursă foarte bine informată se declară, că proiectul căsătoriei principelui moștenitor cu principesa Elisabeta a României a fost abandonat.

Acord austro-sârb relativ la căile ferate orientale.

Belgrad. — Ziarul „Stampa” anunță, că între Austro-Ungaria și Serbia s'a încheiat un acord definitiv în chestia căilor ferate orientale. Austro-Ungaria a acceptat în principiu propunerea Serbiei de a statifica linia ferată orientală. Serbia se obligă în schimb a acorda însemnate avantagii Austro-Ungariei.

Puterile resping plângerile contra administrației românești din Dobrogea-nouă.

Paris. — „Le Temps” publică o telegramă din Sofia spunând că reprezentanții marilor puteri au refuzat să primească o delegație de preoți bulgari din Dobrogea-nouă, delegație venită cu sprijinul guvernului bulgar, să se plângă de autoritățile românești.

„Le Temps” adaugă că ministrul Rusiei, Savinsky, a declarat formal delegației că a vizitat Dobrogea anexată, a studiat la fața locului situația și s'a convins că provincia e

administrată spre satisfacția nouilor supuși români.

Vizita lui Talaat-bey la București.

București. — Talat-bey, ministrul de interne al Turciei, sosește mâine, Duminică, cu expresul-orient. Oaspele turc este însoțit de Ismail-bey, șeful siguranței generale din Constantinopol.

Duminică va avea o intrevvedere cu d. I. Brătianu prim-ministru și seara va fi primit în audiență de rege.

Martți va avea loc un dejun la legațiunea turcă și seara d. Take Ionescu va oferi un prânz diplomatic urmat de recepție în onoarea lui Talaat-bey.

Grecia face pregătiri militare.

Constantinopol. — După cum anunță ziarul „Pezam”, guvernul grecesc ar face pregătiri militare și ar chema sub drapel rezervele celor trei din urmă clase.

Ministrul Turciei la Athena a trimis Porții un raport în această privință.

Tarul la București.

Paris. — Ziarul „Figaro” are știrea din sursă competentă că perechea imperială rusă cât de curând va face o vizită curții române la București. După „Figaro” această vizită arată cât de mult ține Rusia la prietenia României.

București. — În cercurile bine informate nu se știe încă nimic despre o intrevvedere ce ar avea loc la Constanța între regele Carol și Tarul Rusiei. Se afirmă că aceasta vizită acum nici nu e posibilă în timpul alegerilor pentru constituanta fiind ocupați în măsura cea mai mare atât guvernul cât și regele Carol cu marile reforme interne.

Situația în Albania.

Londra. — „Daily Telegraph” anunță din Durazzo că din scrisorile lui Essad Pașa, cari au fost confiscate după deținerea lui nici decum nu s'a putut găsi că el ar fi organizat o conspirație împotriva domnitorului.

Viena. — Reprezentantul Albaniei la Viena, Surey Flora Bey a sosit aci și și-a ocupat postul. El a declarat că Essad Pașa, care a știut să se folosească de fanatismul mohamedanilor poartă vină că azi în Tirana sunt la olaltă la 10,000 țărani răsculați. Privitor la acuzele aduse Austro-Ungariei deși nu voiește să ia apărarea monarhiei, Surey Bey a declarat că Italia și Austro-Ungaria au lucrat numai în binele Albaniei.

Roma. — Puterile s'au învoit ca din trupele internaționale dela Scutari să se trimită ajutor la Durazzo, de unde au și fost trimise 500 de soldați.

Triest. — După știrile sosite aci Albanezii răsculați asediază Durazzo.

Expozeul lui Sassanow.

Petersburg. — În ședința de azi a dumei ministrul de externe rus Sassanow și-a rostit expozeul, constatând că încordarea generală, care a provocat atâtea neliniștiri a dispărut aproape de tot. Rusia se află cu toate statele în relații bune, iar politica ei externă se bazează pe alianța neclintită cu Franța și prietenia ei cu Anglia.

Ministrul de externe la vorbit în termeni foarte călduroși despre vizita moștenitorului de tron al României la țarul Rusiei, care împreună cu iminenta intrevvedere a țarului cu regele Carol vor contribui și mai mult la apropierea celor două state între olaltă.

Numai p. fumătorii de țigraete, cari nu cruță p. sănătatea lor să speseze pe zi câțiva fleri mai mult

Modiano Club Specialite e cea mai scumpă dar și cea mai bună!!

La sfatul medicilor tuburile precum și foițele nu sunt imprimate, dar pe ambele se vede semnatura de apă a renumitului fabricant: (Bo 2120)

S. D. MODIANO.

Cum se fac examenele de alegători..

Am scris în numărul nostru de 7/20 Mai
de abuzuri se fac la examenele de alegători.
Românii sunt declarați analfabeți prin simple
decrete ale subprefecților.

Din câteva manuscrise ce ne-au căzut în
mână am ales două pe cari le dăm aici în fac-
simile. Să judece orice om cinstit. Primul este
al unui bătrân de șaptezeci de ani, al doilea

al unui om mai tânăr. Amândouă au fost res-
pinse, ca necorăspunzătoare. Al treilea fac-
simil este al unui jidan care cu toate că are
o scrisoare cu mult mai slabă a fost acceptat.

Iată scrisoarea bătrânului Teodor Marcu de pe valea Ampoiului:

In vremurile cele din tãnu^{le} ale creștinãtãii
când pãgãnii prigoneau cu mpãritu pe cei ce
credeau in domnul nostru Iesus Christos
intrun Orãșel Din Asia mica.

Teodor Marcu

Iată scrisoarea corectă a tânărului român:

Tomna când strugurii:
suntu de stul de bine:
copti și culeg viiile!
Culegătorii torie strugurii
cu un coșon!

393

Iată scrisoarea slabă a jidanului:

Tekintetes Főszolgabíró úrnak
Tiszteltetésel jelentem egyszeget megjavult
és így határozomok be nyolcvantól,

Marsolake Tiszteltetel
Goldberger Adolf

Misiunea ambasadorului Pallavicini. După cum ni se telegrafiază din București ambasadorul austro-ungar, marchizul Pallavicini, care petrece de Mercuri în București a fost primit în audiență de regele Carol. Ambasadorul a luat azi parte la serbările aniversării proclamării de rege a regelui Carol.

„Neue Freie Presse” scrie că ambasadorul Pallavicini a fost trimis la București cu o misiune politică de cea mai mare importanță. Bucurându-se marchizul Pallavicini, de o mare autoritate în București el a fost însărcinat să risipească dispoziția anti-austro-ungară din București și să se revină din nou la relațiile bune și prietenești de mai înainte.

Concert la Oradea-mare. Reuniunea română de cântări „Hilaria” din Oradea-mare invită cu toată onarea la **Concertul** urmat de dans ce-l va aranja Luni în 8 Iunie n. a. c. (a doua zi de Rosalii) în ziua adunării generale a Reuniunii femeilor române din Bihor. — în sala cea mare a restaurantului dela băile Püspökfürdő.

Inceputul precis la orele 8 seara.

Prețul de intrare de persoană 2 cor., de familie 5 cor.

Suprasolviri se primesc cu multumită la adresa dlui George Morariu funct. la „Bihoreana” și se vor publica.

Pentru reîntoarcere va sta la dispoziția public un tren special. — Comitetul aranjator.

Regele Italiei dăruiește orașului Turin un loc în valoare de 7 milioane. Regele Italiei, împlinind o vie dorință a cetățenilor din Turin, de a se lega popularul cartier din Borgo-Po cu centrul orașului, a dăruit primăriei din Turin jumătate din grădinile regale ce se întind în jurul palatului. Acest loc a fost evaluat la 7 milioane de franci.

Explozia unui tun. Din Viena se anunță că la exercițiile de tir ale regimentului 80 de artilerie, un tun defectuos a explodat ucigând pe loc trei soldați și rănind grav pe alții doi.

Pahod na... Siberia. Acum doi ani au fost condamnați în Rusia la muncă silnică pentru delictul politic câțiva elevi în vârstă între 13—16 ani. Ziarele rusești comunică acum că acești „criminali” au fost expediați pe jos în lanțuri în Siberia, unde urmează să-și facă osânda. Stăruințele părinților de a trimite pe nenorocii copii cu trenul au rămas zadarnice.

Asemenea fapte de cari se îngrozește ființa omenească, de sigur numai în Rusia se pot petrece.

Consiliu militar în Riva. După cum se anunță din Riva în 26 Mai va sosi acolo ministrul landwehrului austriac baronul de Georgi. Sosind în același timp la Riva și ministrul de război Krobotin, prezenței celor doi miniștri i se atribuie o importanță deosebită. E vorba de manevre în teritoriul de graniță din Tirolul de sud, cari manevre se vor ține la toamnă. Ministrul de război va vizita afară de aceasta fortificațiile din Tirolul de sud.

Tren fără locomotivă și fără șine. Inventatorul Emil Bachet, de origine franceză, care a inventat trenul fără locomotivă și fără șine a sosit la Londra. Invenția aceasta a făcut senzație în toate cercurile științifice. Dânsul a prezentat un model al invenției sale. Acest tren circular, fără să aibă locomotivă, motor sau șine. Șinele sunt înlocuite cu tuburi de aluminiu, așezate la mici distanțe iar între tuburi se află electromagneți, a căror forță de atracție dă o vi-

teză extraordinară trenului. Directorul căilor ferate din Londra studiază cu atenție această invenție.

† **Romul Dimbol,** contabil la institutul de credit și economii „Soimul” din Murășuioara, după un morb scurt și greu a decedat în 17 Mai n., în vârstă de 33 ani. Prin moartea lui institutul pierde un funcționar devotat și abil, care dela înființare a lucrat conștiincios pentru prosperarea lui. Odihnească în pace!

Bulgarii conspiră. Ziarul „Abnavlenie”, organ secret al societății bulgare „Dobrogea”, publică în numărul său dela 10 Aprilie v. drept program următoarele:

„Revista „Abnavlenie” preconizează instituirea unei organizații revoluționare, în teritoriile noi ocupate de Români, Sârbi și Greci.

„Noua organizație are datoria de a se ocupa cu crearea de bande de comitagii, cu fabricarea bombelor și explozibelor, iar conducătorii al căror sediu va fi la Sofia, vor avea misiunea de a se pune în legătură cu toți nemulțumiții din noile provincii sârbo-române și grece, cum și cu diversele organizații revoluționare, cari funcționează deja în Bulgaria, Macedonia și Albania”.

Ziarul societății „Dobrogea” arată apoi cum se vor petrece lucrurile după intrarea în acțiune a conspiratorilor și îndeamnă la politica de revanșă.

Se vede deci ce caracter a luat curentul anti-românesc în Bulgaria.

O barcă cu 13 persoane se răstoarnă în Siret. În comuna Zvoriștea din județul Dorohoi, o barcă în care se aflau 13 persoane și care mergea dealungul Siretului, lovindu-se de un butuc, s'a răsturnat în apă. Șapte persoane au scăpat, iar restul de șase, trei femei și trei bărbați s'au înecat.

Intinderea totală a rețelelor de cale ferată europeană. Lungimea totală a căilor ferate europene este de 342,923 km., cu o augmentare de 4043 km. în ultimul an.

Din punctul de vedere al lungimei rețelei, Germania vine în frunte cu 62,692 km.; urmată de Rusia cu 61,861 km.

Franța are 50,993; Austro-Ungaria 45,452; Marea Britanie și Irlanda 37,735; Italia 17,387; Spania 15,337; Suedia 14,330; Belgia 8775.

Dacă se consideră importanța superficială a rețelei, în diferite țări ale Europei, e Belgia care vine în primul rând; 29 km. și 7 pe miriametru pătrat, pe urmă Luxemburg cu 19.9; Elveția cu 11.8; Germania 11.8; Germania 11.6; Malta, Iersey și Man cu 10; Olanda cu 9.8; Danemarca cu 9.7 și Franța cu 9.5.

Cine poartă vina desastrului Bulgarilor? Deși a trecut anul de când Bulgaria, după lupte sângeroase și victorii strălucite, tocmai când credea că a sosit momentul pentru a-și realiza idealul urmărit cu atâta tenacitate dela eliberarea ei, asuferit cea mai crudă desamăgire din cauza greșelilor comise de diplomația ei.

A trecut anul și cu toate acestea rana pricinuită atunci nu s'a vindecat încă. De atunci și până azi nu se discută decât această „nenorocire națională” și se caută vinovatul.

Cine este acest mare vinovat?

— Danef, zice toată lumea.

— Generalul Savof, răspunde acesta.

Și după toate probabilitățile și unele documente ce s'au publicat de unele ziare, pare că vinovatul cel mare nu este nici generalul Savof, nici Danef, ci însuși regele Ferdinand ale cărui instrucțiuni le-a urmat generalul Savof, când a dat faimosul ordin de atac, sperând că va putea lua cu forța ceea ce aliații nu voiau să cedeze cu binele. Generalul Savof nu este după credința unanimă decât paratonerul care și-a luat asupra-și sarcina de a scăpa pe rege de trăsnetul poporului.

Lucrul acesta va căuta să-l stabilească comisiunea de anchetă ce va institui parlamentul.

O execuție în zilele noastre. Când auzim un neori de câte o execuție capitală în Franța și în alte părți, ne cuprinde un fel de revoltă față de societatea care în aceste vremi de civilizație și idei de cel mai larg umanitarism, îngăduie să mai cadă la ghilotină capete vinovate. Și cu toate acestea față de unele crime atât de îngrozitoare, cari coboară pe făptăș mai prejos de fiara cea mai înspăimântătoare, te întorci și spui că e la locul ei și pedeapsa cu moartea, căci curăță de pe pământ și stinge sămânța unei fiare cu chip de om, chiar dacă această cumplit de dureroasă pedeapsă n'ar putea sluji ca mijloc de îndreptare.

Zilele acestea într'un oraș din Franța a fost condamnată la moarte o criminală în vârstă de treizeci și cinci de ani, numită Octavie-Laetitia-Lecompt, pentru că prin otrăvă și-a omorât pe tatăl ei — un bătrân fermier — și pe fratele ei.

Mobilul crimei a fost dorința ca să rămână stăpână numai ea pe întreaga avere, căci era foarte cheluitoare și tatăl ei îi făcea observații pentru aceasta.

Și nu era numai cheluitoare, dar mai ales risipitoare. S'au făcut cercetări și s'a găsit extraordinară cantitatea de alcool și de cafea ce această nenorocită o cumpărase într'o săptămână.

Deși atât din conformația capului, din privire, din apucături și din vorbe, medicii au dedus că această fioroasă criminală este o degenerată, jurații nu s'au lăsat înduplecați și au pronunțat sentința care va trimite această nenorocită, în mod forțat în pământul din care n'ar fi trebuit să iasă niciodată.

Manifest electoral sui generis. Cu ocazia campaniei electorale din Franța s'a înregistrat un incident nostim. Unul din candidați a lansat următorul apel:

„Cetățeni, dacă voți să alegeți un deputat demn, inteligent și cu care să vă mândriți, apoi nu trebuie să mai stați mult pe gânduri: dați-mi votul, fără nici o ezitare.

„Uitați-vă la portretul meu; portretul meu vă spune totul. Admirati fruntea mea mare, caracteristica indiscutabilă a unei vaste inteligențe; ochii mei strălucitori și pătrunzători; nasul meu fin conturat; gura mea mică și care ascunde într'un colț un zâmbet ironic, față de prostia umană; în general ansamblul fizionomiei mele e simpatic și nu vă poate inspira decât încredere și admirație” etc....

Numele acestui candidat e d. Hamard. Dar, alegătorii infami n'au știut să aprecieze marile calități ale dlui Hamard!

Grave ciocniri între sufragette și poliție. După cum se anunță din Londra, sufragettele au încercat ieri dimineață demonstrația anunțată ca să înainteze petiția regelui. Câteva sute de sufragette încercând să meargă la palat au fost împiedecate de poliști. Au avut loc ciocniri: sunt mulți răniți de ambele părți. Numeroase sufragette, printre cari dna Pankhurst, au fost arestate.

Grav accident la cursele din Cernăuți. După cum se anunță din Cernăuți la alergările de cai de acolo călărețul locotenent Horodinski a căzut din goana mare și s'a rănit mortal. Caii au trecut peste el. Faptul a produs o impresie dureroasă în miile de asistenți.

„KRISTÁLY”
FABRICĂ DE SPĂLAT CU ABURI
CLUJ (KOLOZSVÁR).

Pachetare gratuită.
La lucrări de peste 10
coroane, expediarea se
face franco. (KJ 1548-52)

Curățire și vopsire chimică
de haine în orice culoare.

Călcare lucie de gulere. Co-
mandele din provincie se execută repede.

Corecte (propise) pentru examene, dictando și caligrafie. 100 bucăți
Cor. 1 20. Pentru porto să se adauge separat 30 fl.

Aviz școlar — Iskolai értesítő
legat à 30 fl. bucata.

De vânzare la: **Librăria „Concordia”, Arad, Deák-Ferencz 20.**

Caut un scriitor

cu practică deplină pentru cancelaria mea din 1 Iulie începând, pe lângă condițiuni favorabile. Se recere cunoștința limbilor române, maghiare și germane. Cei ce scriu cu mașina sunt preferiți. A se adresa direct în scris ori în persoană, dovedind practica de până acum.

Dr. Lucian Georgevicu
advocat, Temesrékás.
(Ge 2138)

Birt și duclean de vânzare.

Intr'o comună curat românească, stațiunea căii ferate, 15 minute pe jos, de un centru românesc, cu o circulațiune anuală de 24,000—25,000 cor., se vinde din mână liberă din cauză familiară.

A se adresa la administrație.
(Și 2144—3.)

De vânzare

o casă cu o crăsmă bună cu toate drepturile, într'o comună românească. — Amănunte la administrația acestui z'ar.

Ka 2100

Bătăturile,

scorțoșenia pielii, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroașă 40 fl., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCHE, farmacie la „CORONĂ” în Győr.

STABILIMENTUL DE HIDROTERAPIE

și cură fizică-dietetică al doctorului

LAZAR POPOVICI

WIENA, XIII (Hietzing) str. Eduard Klein nrul 33.

in imediata apropiere de parcul împărațesc Schönbrunn. Po 2101

Prospecte și deslușiri gratis.

Pentru sezonul de Paști și Rusalii!

Recomand depozitul meu bogat asortat în PALĂRII de păslă, de pale, panama, florentine ș. a. CHIPIURI de mătăsă, ștofa, șeviot și luster, ALBITURI, gulere, mansete și batiste, cravate, bretele și jertele, UMBRELE și ploiere, PORTMONEIE și tabachere, GHETE în chevraux, chevrett și box, MĂNUȘI de piele, glace, sued și ață, colorii solide, în fazon modern și exclusiv fabricate de rangul prim ș. a. Borsalino, Ita, Hükel, Cooperativa, Pichler, Bossi și Böhm, — Ioss & Löwenstein — Lichtmann și Manhelm etc. desfacere în engros și detaliu dela calitatea cea mai lătină până la cea mai fină pe lângă prețuri moderate și strict fixate. Rog sprijinul onoratului public român în deprinderea mea, semnez

Cu deosebită stimă: (Ba 1918—15)

Joan Balint „János”

prăvălie de modă pentru domni și băieți
Timișoara-Fabrică. — (Platual orașului).

BOGDARIGOS

(Rigósfürdő)

loc de cură

Pe linia ferată Timișoara-Lipova, gara: Sareltavár.

Loc de cură excelent pentru boalele provenite din podagră, reumă, de nervi etc., și loc de cură climateric.

Deschidere la 3 Maiu.

Explicații detaliate de direcțiunea băilor, sau NÁGEL ANTAL, fabricant în Timișoara-Fabrică (Temesvár-Gyárváros) Fő-u. nr. 33 35. — Telefon: 322. — Ospătăria este condusă de Popovits János, fost ospătar în Ciocova. (Ri 2108)

È în interesul fiecăruia

că înainte de a-și cumpăra țesătură de sârmă, țesătură pentru garduri site și matrate de sârmă de oțel, să ceară prospect dela singurul preparator de lucrări de sârmă

Fischer Testvérek

fabrică de țesătură de sârmă și țesătură pentru garduri

Arad, József-főherceg nr. 8.

(vis-a-vis de biserică evang.). Vă veți convinge că aici veți putea cumpăra cele mai bune și mai lătină țesături de sârmă. Fabrica: str.

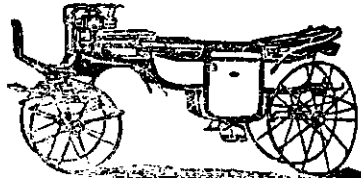
Kossuth nr. 45.

(Fi 1866—25)

Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiune de mașini este a lui

Kovács István

Temesvár-Józsefváros, str. Fröbel nr. 8.
(Casa proprie).

Fabricant de trăsuri și autocaroseși furnizorul postelor reg. ung. și mehanizmelor Litare. — Mare depozit permanent de totfelul trăsuri și calese noul și folosite. — Atelier de reparatură. — Atelier de fărârie, roțarie și lustruit. (Ka 2100)

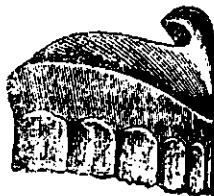
FELICIAN PAPP

DENTIST DIPLOMAT

Șimleul-Silvaniei

(Szilágysomlyó),

Arany János-utca 1.

Execută coroane de aur și platină, șiruri plecte de dinți în caucuc și celuloză, artiificiali fără de pod și cari nu se scot de foarte potriviți pentru a putea mânca cari înlocuesc deplin dinții naturali. Vă dinți și rădăcini bolnave, execută platină rădăcini cu aur, platină, argint, porțelan cei mai noul dinți. Stelle cari pot fi scos și cari se potrivesc și la poduri cari nu din gură. Po 1800

RĂMĂȘITE DE STOFE

Le 1942

cari s'au aglomerat în magazinul vând sub preț, cu o reducere color. Aceste rămășițe de stofe sunt utile pentru haine întregi p. blăni, pantaloni, paletoane, costume pentru femei, jupoane etc.

Cereți mostre de rămășițe din stofe pentru BĂRBAȚI și FEMEI.

și le veți primi gratis și franco dela:

KARL KASPER
fabrică de stofe INSBROU

INȘTIINȚARE.

HI 1879

Roagă binevoitorul sprijin:

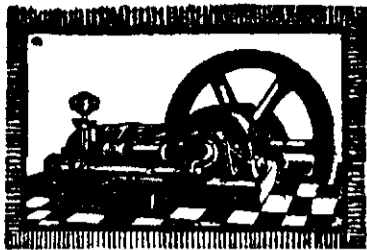
HIRSCH ANTAL,

croitor domnesc ARAD, Andrassy-tör.

Aduc la cunoștința on. public, că mi-am amplificat atelierul de torie cu un magazin de haine gata pentru băieți și copii cu tale de tranzițiune și mantale de gumă. — Prețuri fixe comobile. — Serviciu prompt. — La dorință în provincie trimet

Cele mai bune motoare!

Cea mai mare garanție!

Condiții favorabile de plătere!

RENUMITELE

MOTOARE DIESEL veritabile „Körting”

executate pentru a fi vertical și orizontal.

Motoare absorbitoare de gaz și benzină.

Garnituri de îmblățit cu locomobile cu benzină și ulei brut. — Automobile cu benzină.

Noutate surprinzătoare!

MOTOARE CU ULEIU BRUT

cu conduct cruciș.

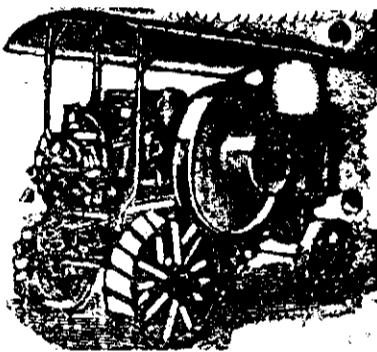
Gellért Ignác és Tsa

BUDAPEST, V., Koháry-utca 4.

Cereți prospect gratis. (Ke 2123)

Go 2079

Cele mai excelente și mai probate

Garnituri de îmblățit — automobile.
Sdrobitoare de piatră — automobile.
Freze și mașini de crepat, automobile,
Motoare cu benzină, absorbitoare de gaz și cu ulei brut.

Instalațiuni pentru mori.

Plugi cu motor, cari se pot întrebuița și pentru îmblățit și pentru transportarea de greutăți.

Kellner és Schanzer

BUDAPEST, Kálmán-utca nr. 3.

Balsamul farmacistului **A. THIERRY**

e veritabil numai dacă are marca de scutire călugărească. Are efect excelent la boalele organelor de respirație, tuse, imblățire, răgușală, catar de gât, boale de plămâni, lipsă de apetit, mistuire neregulată, boale holerică, influență, cărcei în stomac, etc. etc.

12 sticle mici, sau 6 sticle mari, sau 1 sticlă mare pentru călătorie 6 cor. 60 fil.

Alifia Centifolia a farmacistului **A. THIERRY**

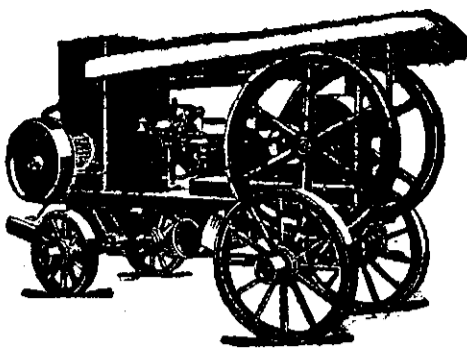
are efect excelent contra oricăror răni învechite din cancer, inflamații, sprindeli, carbunculi, pentru îndepărtarea obiectelor străine, face de prisos operațiunile dureroase, împiedică învenirea sângelui. 2 tegle 3 cor. 60 fil. trimițându-se banii înainte sau cu ramburs. — De vânzare în Budapesta la farmacia TÖRÖK I. precum și în cele mai de seamă farmacii din țară.

În cantități mari în drogheriile: Thal-mayer & Seltz, urmașii lui Kochmeister, Radanovits Testv. Unde nu se găsește să se ceară direct de la producătorul: Ke 2030

A. THIERRY, farmacie la „Ingerul păzitor” Pregrada (lângă Rohitsch).

La comenzi mai mari se acordă rabat considerabil!

Fabrică le motoare cu gaz în Drezda soc. pe acții mai înainte Moritz Hille.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare cu gaz în germania-centrală.

Agentură principală: **KALMAR ERNŐ**, mașinist diplomat BUDAPEST, VI, Podmaniczky-u. 4. Telefon 22-76.

Motoare în orice mărime. — Motoare cu benzină, gaz, petrol, ulei brut, gaz terestru, Diesel și absorbitoare. Prospecte și trimiterea inginerului la fața locului gratis. (Ke 1592)

Garai Károly

maestru de mobile de fer și aramă

ARAD.

OFERĂ: mobile de fer și de aramă, matrașuri de sârmă, șezuturi de sârmă pentru trăsuri, paturi pentru copii și trăsuri pentru copii, garnituri de aramă mese pentru spălat complete, paturi și matrașuri ce se pot strânge. Aranjamente pentru hoteluri și cafenele pentru spitale și institute.

PRIMESC spre executare orice lucrare în această branșă cu prujuri foarte convenabile. (Ga 1785)

Comandele din provincă se execută prompt.

Cozonac de Rusalii!

Gospodina bună teaceastă rețetă și face o încercare cu ea.

25 dg. unt, 20 dg. zahăr, 7 ouă, din acestea albușul, 50 dg. făină de grâu, 1 pachet de praf de copt Dr. Oetker, 10 dg. stafide, 5 dg. lămâie, coaja dela 1/2 lămâie rasă, puțină sare, 1/8—1/4 l. lapte.

Frecăm untul până face spună, adăogăm zahăr, gălbănuș de ou, lapte, sare, făină, le amestecăm cu praful de copt și în sfârșit adăogăm stafide, lămâie, răzături de coajă de lămâie și spumă de ouă. Acest aluat îl așezăm apoi într-o formă unsă presărată cu mandule și îl coacem 1 ceas și jumătate.

Notă. La aluat să adăogăm apă de lapte până când cade subțire de pe lingură. Ke 1808

Ceasornice, Bijuterii, Gramofoane, Plăci.

Chiar și pentru plățiri în rate.

Ceasornice „Strapa”, dela 5 cor. În sus, melo-utere 80 fileri. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de articli pentru sport și lampe electrice pentru buzunar! Pentru ceasornicele și gramofoanele noi se dă garanție de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani. Atelier de reparație pentru ceasornice, bijuterii, gramofoane. Schimb de aur și argint adobit. Tóth József, Cronometrul și orologier artistic, Seghedin (Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Prețuri ilustrat gratis. Permanent nou-tăți de plăci românești.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorla de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor noi, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, prevăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GAURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt prevăzute în partea superioară — ca violina — cu zăuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechi, astfel că un clopot patentat de 337 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sinecătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curențe ilustrate trimis gratuit.

D. JULIUS VON SIMON

operator, medic-șef și casal județiano de bolnavi ambulater pentru bolnavi privați

Timișoara-Elisabetin (Temesvár-Erzsébetváros) Huyadi-ut 6., et. I.

Ordinări chirurgice pentru boale de urechi, de nas, de gât și boale femeiești.

Tratament ambulator pentru boale chirurgicale, vizitațiuni cu raze Röntgen, tratament spec. cu Röntgen, galvanizațiune-electrolyse, — — masaj vibratio-electric. — —

SI 1593

La dorință stau la dispoziție camere confortabile pentru bolnavi.

În urma aranjamentului perfect e posibilă orice operațiune.

**Léber
Gyula**

prima fabrică ardeleană de matrațe,
de sârmă, de stofă, de sârmă pentru
garduri și matrațe cu coardă.

Cluj (Kolozsvár)

Egyetem-utca 7 și Petőfi-utca nr. 13.

(Le 1788)

Oferă țesături de
sârmă, garduri și
porți de gală pen-
tru grădini, păduri,
vii, morminte etc.,
sârmă pentru gar-
duri la curtea de
galițe, matrațe de
sârmă cu prețuri
convenabile, deja
dela 30 fil. în sus.
Prețurent ilustrat
cu provocare la
ziarul acesta se tri-
mite gratis și franco.

Cel mai vechiu magazin și atelier de reparaturi în
ARAD, de biciclete, mașini de cusut și gramafone.

1900

Declar în modul cel mai hotărât, că Bicicletele
„Original Victoria” și „Puch” precum și
mașinile de cusut „Pfaff” sunt de vânzare
exclusiv numai la mine.

HAMMER VILMOS

ARAD, Szabadság-tér nr. 5/6.
Timișoara—Iosefin (Temesvár-
Iőzsefváros) Hunyadi út nr. 14.

Vânzare exclusivă de mașini și plăci Pahté,
gramafone „COLUMBIA” și originale și
cele mai noi plăci românești.

Mare atelier special de reparaturi.

Mașini de cusut „SINGER” cu prețuri foarte ieftine.

STEFAN REGEL

măestru faur

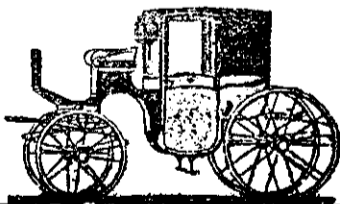
Lugos, Str. Buziașului Nr. 30. (Casa proprie)

Ofer on. public bogatul meu magazin de toffelul de
birje, drocare și toffelul de trăsuri țărănești.

CATALOG
ilustrat se trimite
gratis și franco.

(Re 1985)

Prețuri ieftine.

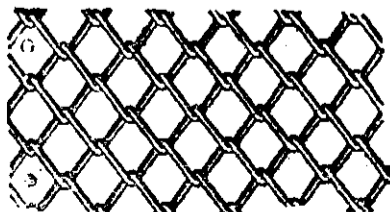

Lucrările de faur,
reparările trăs-
surilor și alte
lucrări în această
branșă se exe-
cută în mod
artistic.

Folos puțin, circulație mare.

Fabrica **Első szabadkai sodronyszövő
fond- és vasszerkezeti gyár** în Szabadka

execută și expediază grabnic țesături de sârmă în 6 și
în 4 colțuri, matrațe în cadre de lemn și fer, săte,
ciururi și țesături de Rabitz, săte și ciururi gata.

(Bu 1875)

Ciururi pentru nisip și pentru apărarea contra
schintellor. Foiu pentru biserici, ferestri de fer și scu-
titoare de ferestri și toffelul de lucrări în această branșă.

Prețurile și lucrările mele sunt afară de con curență.

Inselearea exclusă.

Cereți-mi oferte.

Cassă pentru bani și documente

sigure contra focului și hoților

Mo 1112

numai fabricate propriu de toate solurile și în
orice mărime, gata în tot felul de executări în
depozit, netede și îndoite, fără legături lungi
prin urmare nici un sprijin pentru părgăhia hoților.
Casse cu casete separate contra focului
și Parquill în periferie casete pentru ma-
tricule mici și mari. Prețuri moderate.
Pentru biserică, comuna și societăți etc. după învoire și la ra.

GUSTAV MOESS, SIBIU,

Quergasse Nr. 3. Hechtgasse Nr. 4.
Casse panțerate numai la comandă.

Premiat cu marile premii Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească
crema americană, pudra americană și săpunul american,
care depășește de pe față și de pe mâni orice fel de pete, și
întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuițate până acum.

== Se capătă la: ==

Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița.

Prețul unui borcan de cremă americană 1 cor. Prețul pudrei
americane 1-50 cor. Prețul săpunului american 1 cor. În contra
durerii de dinți mai bune sunt picăturile americane. Prețul 1 cor.

(Ce 1874)

Alfio „Măgnas” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătă-
mător, contra agrăbunțelor, de-
pelerii pielii, petelor din față, op-
părei pielii, roșeaței și contra tu-
turer boalelor de piele. După in-
trebuițarea unei singure tope
dispar schimbările feței. Prețul 1
togie 1 cor. 50 fl. Pudră „Măgnas”
(în 3 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fl.
Săpun „Măgnas” 1 cor. 20 fl.

Cosmetic „Măgnas” pentru mâni:

foarte folositor pentru călășirea mâinilor roșii, degerate, crepate,
aspre și schimbate. E de prisos a se mai întrebuința glicerină și so-
selin, deoarece efectul cosmeticului „Măgnas” e sigur și acest co-
smetic poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fl.

„Anti pertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, catar-
ului, tusei măgărești la copii. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Spirit „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrai, durerii de cap și de dinți.
După 1-2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 1-50 fl.

Spirit „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru însu-
șirea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, înalțurii
scunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1-50 fl.

Vopsitor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brună deschisă, mijloc excelent
și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:

redă părului cărunț culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra ciumei de porci:

precum și în contra tuturer boalelor porcilor, cel mai excelent
medicament, recomandat de către medicii, este praful de Ardeal
pentru porci. — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl.
O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru galițe face
perirea galițelor. — Prețul 1 cor.

Hypnonervin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervozității și a însemnării
Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află în
vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SÁNDOR ZILAH. : : : Vă plăcuți de
amintiri!

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Ru 1929—60).

IN ATENȚIUNEA CĂLȚUNARILOR!

Cele mai frumoase și mai bune fețe pentru ghețe și pentru oisme și achizite pentru ghețe mai bine și mai ieftin se pot procura de la:

Dacă dorești să ai ghețe bune și comode dar și elegante, pe lângă prețuri foarte moderate, atunci să te adresezi cu încredere firmei:

WEIDNER JAKAB, fabrică de fețe pentru ghețe — călțunar pentru domni și p. femei
Lugoj, str. Széchenyi. :: Telefon: 87. :: Prețurent gratis.

MENZEL K. C.

fabrică de plăci pentru acoperit, — ciment de lemn, — asfalt și plăci de izolare POZSONY.

Birou în Budapesta: VII., Erzsébet-körut nr. 13.
Reprezentant: **SÁNDOR ARNOLD.**

Inf. 1696 POZSONY.

Decorat cu 25 dipl. SZOMBATHELY.

Telefon „József” 41-01.

Placă ancorată brev. e cel mai bun material de izolare al secolului. — Execuție de pardosire cu asfalt. acoperire și izolare.

„Ruganit”, placă de piele pentru acoperit fără miros.

Execută totfelul de lucrări de asfaltare, acoperire, izolare etc. cu specialitate. (E 2029)

Puștile de vânat Mannlicher Schönauer

sunt incontestabil cele mai bune puști cu repetiție.

K. 225. s'a atins cele mai mari pretențiuni cu Munițiune 1912.

Încărcătură mai puternică. — Praf de pușcă numărul III.

Se poate comanda de la reprezentanța generală pentru Austro-Ungaria:

JOH. SPRINGERS ERBEN

k. u. k. Kammerlieferanten, WIEN, I., Graben 10.

E 2078

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 1-5

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

(Ru 1929—60)

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. de la așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale,

contra infracției (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apeducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la sfîrșitul anului 1913.	K.	5.635,328.12
Capitale asigurate pe viață achitate.	"	5.755,858.27
Starea asigurărilor cu sfîrșitul anului 1913 (foc	"	144.436,368.—
(viață	"	12.067,702.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	"	2.696,458.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au logături bune, se primesc în serviciul Institutului cu condiții favorabile.

OLIVIU PASCU

== Inginer diplomat ==
Orăștie--Szászváros
 Strada Berliului numărul 8.

Îndreptinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cât și desemnări de mape și schițe. Pregătește planuri și preliminare privitoare la-orice-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plafoane și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jilipe, etc. — Interesații sunt rugați a se adresa cu încredere firmei care cu plăcere le va sta la dispoziție!
 (Pa 1061—52)

GEL MAI MARE MAGAZIN DE OROLOAGE ȘI BIJUTERII
LOSONCZY LAJOS clasornicar și bijutier.
ARAD, PIAȚA LIBERTĂȚII Nr-ul 1.

Serviciu
 prompt.
 Mare atelier
 de reparat.

Țin în magazin orloage pentru buzunar veritabile elvețiene, orloage de părete cu sunet de clopot, orloage moderne. Bijuteri de aur și argint. Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Cu deosebită stimă
Losonczy Lajos
 orologier și bijutier.

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35.

Telefon 35

Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile
 Oferim on. public candelabre elegante cu prețuri moderate. Ținem la dispoziție prețurentul original al celor mai de seamă fabrici de candelabre. Executăm totfelul de transformări de candelabre, cea-ce aducem la cunoștință mai ales acelor ce-și schimbă locuința. Tafloane de casă, instalațiuni de sonerii electrice pentru camere, aranjamente și reparări; lampe electrice pentru busunar, ciucuri și prisme de sticlă; totfelul de articli și instrumente de luminație.
 Cu deosebită stimă:

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.

Telefon interurban 604.

Telefon interurban 604.

Agentura

principală exclusivă a renumitei fabrici de motoare R. H.
LISZTER & Co. Ges. M. B. H. London (Anglia).

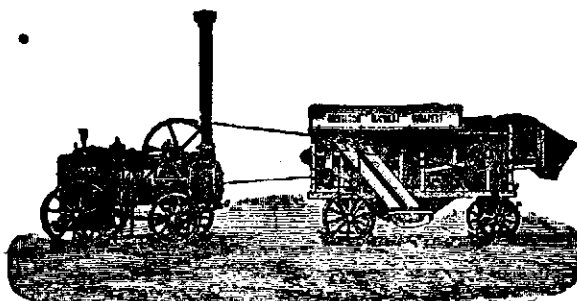
Cele mai noi motoare de benzină, absorbitoare de gaz și motoare cu ulei brut.

Garanță deplină.
 Consumație puțină de benzină.

Manuare simplă.
 Durabilitate extraordinară.

==== **Fără perturbări în lucrare.** ====

GARANȚA
 deplină p. imblătit
 și pentru puterea
 de lucrare.

CONDIȚII
 favorabile de plă-
 tire (pe mai mulți
 ani).

==== **Schimb de motoare și batoze uzate.** ====

FRAȚII BURZA

cea mai mare firmă românească,
 magazin de motoare, mașini de imblătit
 și totfelul de mașini agricole.

ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1. (Casa poprie).

Celor interesați le serveste
 cu exploații și prospețe.

În scopul de a lega afacerea merge în per-
 soană pe cheltuiala proprie la fața locului.

==== Cereți gratis marele preț-curent ilustrat. ====

==== Mare magazin de vehicule și mașini de imblătit cu aburi. ====